

[Henning Philipsen.]

Jeg synes også, jeg vil tilføje, at ihvorvel vi har en efter min mening for nærværende god autorisationslovgivning, som bare ikke i alle tilfælde efterleves, er danske flaskegasfirmaer eksempelvis mere end hysteriske i deres sikkerhedskrav. Når jeg siger „hysteriske“, siger jeg det i en positiv forstand, for sagen er nemlig, at de danske flaskegasfirmaer er betydelig strengere i deres sikkerhedskrav til flaskegasinstallationer, end lovgivningen kræver. Det er i sig selv en god ting, men det siger bare ikke noget om, hvad der vil kunne ske, hvis Danmark skulle komme ind i EF og vi skulle kunne give adgang for mestre, henholdsvis firmaer, som ikke er i besiddelse af de fornødne kvalifikationer. Det er ikke legeværk, når det drejer sig om flaskegasinstallationer, og det er så sandelig heller ikke legeværk, når det drejer sig om bygas så lidt som elektroinstallationer. Jeg er mere end bange for at give ministeren den bemyndigelse, der her er tale om, når danske firmaer er skrappere i deres krav til sikkerheden, end lovgivningen er.

Jeg kunne ønske mig med henblik på, at vi ikke kom ind i EF — den mulighed er efter min opfattelse endog meget sandsynlig — at ministeren ville skærpe de gældende autorisationsbestemmelser, og at han hertil ville føje eksempelvis autorisationsbestemmelser for arkitekter og ingeniører, når det drejer sig om byggeri. Det forekommer mig at være særdeles rimeligt, ikke mindst under hensyn til muligheden for at opnå en bedre ansvarsplacering i byggesager.

Jeg skal i øvrigt nu gøre det kort ved at sige, at vi ikke vil være med hertil. Det virker lige så lidet betryggende, som EF efter vor opfattelse gør. Det eneste, der var værre, var, om vi kom ind i EF.

Ministeren for offentlige arbejder (Kampmann): Jeg vil gerne takke for tilslutningen til lovforslagene fra de 4 første ordførere. Der blev rejst en række spørgsmål, som jeg skal forsøge at besvare her, og i øvrigt kan vi vel vende tilbage til en række af dem i det udvalgsarbejde, som forestår.

Hr. Henning Jensen rejste først spørgsmålet om lighed imellem de forskellige EF-lande og formentlig også i forhold til ansøgerlandene.

Derom kan jeg sige, at det er lidt vanskeligt at tale om lighed på dette område, fordi autorisationsordninger, som vi kender dem i Danmark, ikke forefindes i alle de nuværende EF-lande og ej heller i de andre ansøgerlande. Derfor er det lidt vanskeligt at tale om lighed i henseende til den formelle autorisationsordning, som vi har i dag.

Hr. Christophersen og hr. Gunner Baunsgaard rejste spørgsmålet om at forenkle proceduren i forbindelse med godkendelse af ansøgere fra de nuværende EF-lande. Det er et spørgsmål, som jeg synes vi skal se på i udvalget, for enhver form for administrativ forenkling, uanset på hvilket område det er, synes jeg vi bør følge op.

Hr. Henning Philipsen kunne ikke tiltræde lovforslagene, men ønskede, at man, når nu EF-situationen var afklaret, skulle se på en eventuel yderligere stramning af de nugældende autorisationsbestemmelser. Det er nok ikke det rette sted og tidspunkt at diskutere dette her. Det fremgår jo af lovforslagene § 2, at det er en EF-relevant lovgivning, som foreligger her, og som altså ikke kan diskuteres løsrevet fra EF-spørgsmålet. Men når det er afklaret engang til efteråret, synes jeg, det er rimeligt at vende tilbage til det af hr. Henning Philipsen rejste spørgsmål.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagenes overgang til anden behandling
vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Grete Hækkerup): Jeg foreslår, at lovforslagene henvises til et udvalg på 17 medlemmer. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring af borgerlig straffelov. (Ungdomstængsel, arbejdshus, sikkerhedsforvaring m. m.) [af Valbak m. fl.].

(Lovforslaget (nr. 80) findes i tillæg A. sp. 1483, fremsættelsen i tidenden sp. 2134).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Justitsministeren (K. Axel Nielsen): Det fremsatte lovforslag tilsigter at ophæve de relativt tidsbestemte sanktioner: ungdomsfængsel, arbejds- og sikkerhedsforvaring.

For alle tre foranstaltninger anføres som begrundelse for at ophæve dem, at behandlingen i disse anstalter ikke adskiller sig væsentligt fra behandlingen i andre anstaltstyper under fængselsvæsenet, ligesom klientelet ikke på nogen måde klart adskiller sig fra det klientel, som befinder sig i de almindelige fængsler.

Det anføres endvidere, at det psykiske pres, som tidsubestemtheden medfører, ikke retfærdiggøres af bedre behandlingsresultater.

Under disse omstændigheder finder man de nævnte tidsbestemte interneringer stridende ikke blot mod de fremherskende humanitetsideer i vort samfund, men også mod almindelige retfærdighedsforestillinger.

Jeg er enig med forslagsstillerne i, at der er grund til at tage spørgsmålet om afskaffelse af de tidsbestemte reaktioner op til overvejelse, og det behandles da også i øjeblikket i straffelovrådet.

Som det vil være bekendt — håber jeg da — gav finansudvalget i februar 1970 sin tilslutning til, at der anvendes et beløb på 165.000 kr. til gennemførelse af en kriminologisk undersøgelse vedrørende effektiviteten af tidsbestemte sanktioner sammenlignet med tidsbestemte og relativt tidsbestemte sanktioner. Undersøgelsen foretages af kriminalistisk institut ved Københavns universitet. Instituttet har i efteråret 1971 afleveret en foreløbig rapport til straffelovrådet, der efter en gennemgang af denne har anmodet om, at der må blive foretaget nogle supplerende analyser og beregninger af det allerede indsamlede materiale. Disse yderligere undersøgelser foretages i øjeblikket af kriminalistisk institut.

Samtidig med den store kriminologiske undersøgelse foretager straffelovrådet en række andre undersøgelser, der bl. a. skal give et billede af det klientel, der dømmes til ungdomsfængsel, arbejds- eller forvaring, og den behandling, det får. Straffelovrådet har tidligere overvejet, om det ville være muligt at udskille problemerne om ungdomsfængsel og arbejds- og sikkerhedsforvaring, således at rådet eventuelt kunne afgive en delbetænkning herom forin-

den udarbejdelsen af rådets endelige betænkning om de tidsbestemte sanktioner. Rådet har imidlertid i en skrivelse af 5. april 1971 meddelt justitsministeriet, at det efter rådets opfattelse ikke vil være muligt at foretage en principiel nyvurdering af behandlingen af unge lovovertrædere uden først at have foretaget en nærmere undersøgelse af, hvorledes det gældende system har udviklet sig, og hvorledes det virker i dag. Rådet er, som jeg nævnte før, i gang med disse undersøgelser.

Rådet har endvidere påpeget, at problemerne omkring ungdomsfængsel og arbejds- og sikkerhedsforvaring er så nært knyttet til problematikken omkring tidsbestemte/tidsubestemte straffe og derfor har en så nær forbindelse med problemerne omkring forvaring, at en behandling i større sammenhæng er naturlig.

Straffelovrådet forventer at kunne afgive betænkning om de tidsbestemte sanktioner i løbet af sommeren 1972. Under disse omstændigheder ville jeg finde det forkert, om man nu udskilte ungdomsfængsel, arbejds- og sikkerhedsforvaring til særskilt behandling. Det rigtige vil være at afvente betænkningen, således at folketinget får mulighed for en samlet stillingtagen til problemerne omkring de tidsbestemte sanktioner og samtidig får et mere fyldestgørende grundlag for sin stillingtagen.

At afvente straffelovrådets betænkning skulle heller ikke nødvendigvis medføre nogen forsinkelse. Med de oplysninger, der foreligger i dag, regner jeg med at kunne fremsætte lovforslag til ændring af straffelovens regler om de tidsbestemte sanktioner i begyndelsen af næste folketingsår. Ikrafttrædelsestidspunktet for det forslag behøver derfor ikke at falde senere eller væsentlig senere end det ikrafttrædelsestidspunkt, der er fastsat i det nu fremsatte lovforslag, altså 1. januar 1973.

På denne baggrund skal jeg kun knytte enkelte bemærkninger til det nu fremsatte lovforslag.

For så vidt angår forslaget om at ophæve ungdomsfængselsstraffen, savner jeg oplysninger om, hvilken form for frihedsberøvelse eller anden sanktion forslagsstillerne som alternativ til ungdomsfængselsstraffen kunne tænke sig anvendt over for de helt unge inden for det nuværende ungdomsfængselsklientel, de 15—18-årige, samt over

[Justitsministeren.]

for dem med fremtrædende psykiatriske problemer. Jeg er endvidere ikke ganske sikker på, at forslaget regler om omsætning af domme til ungdomsfængsel, arbejdshus og sikkerhedsforvaring, der endnu ikke er fuldbyrdet, til fængselsstraffe, fuldt ud tilfredsstillende hensyn til retssikkerhed, der må stilles såvel af den enkelte domfældte som af det offentlige.

Jeg skal ikke gå yderligere ind på enkeltheder i det fremsatte forslag, men nøjes med at fastslå, at regeringen ligesom forslagsstillerne er interesseret i en hurtig afklaring af problemerne omkring de tidsbestemte sanktioner. Vi foretrækker imidlertid at afvente straffelovrådets betænkning for at få det bedst mulige grundlag for en stillingtagen til spørgsmålet.

Tastesen: Jeg kan på den socialdemokratiske gruppes vegne give tilslutning til det radikale venstres lovforslag om ophævelse af de delvis tidsbestemte straffe. Vi er i socialdemokratiets retsreformudvalg kommet til samme konklusion som forslagsstillerne. Vi mener, at tidsbestemte straffe er i strid med de hensyn til menneskeværdighed, som vi gerne vil leve op til. Vi er naturligvis opmærksom på, at tidsbestemtheden er blevet indført, fordi man troede, at behandlingen, tilbageføringen til samfundet, ville give et bedre resultat, når det ikke i forvejen var bestemt, hvor længe opholdet i fængselsinstitutionen skulle være. Men al erfaring igennem årene har vist, at tilbagefaldsprocenten til ny kriminalitet har været særlig stor for de grupper, der har været dømt til tidsbestemt anbringelse.

Vi kan se, at ikrafttrædelsestidspunktet er foreslået til den 1. januar 1973, og efter de oplysninger, som justitsministeren nu har givet, kan vi altså forvente en betænkning fra straffelovrådet til sommer, og det skulle herefter være muligt at få forslaget igennem til den 1. januar 1973.

Jeg vil foreslå, at forslaget sendes til udvalgsbehandling, og i denne udvalgsbehandling kan vi straks gå i gang med at drøfte nogle konkrete følgevirkninger, hvis dette lovforslag føres igennem. Jeg tænker på to væsentlige områder, som vi må tage stilling til: forholdet til de unge mellem 15 og 18 år

og problemet om sikkerhedsforvaring for den lille gruppe med psykiske afvigelser.

Når vi først ser på forholdet til de unge mellem 15 og 18 år, er det vel sådan, at vi nok skal fastholde en kriminel lavalder ved de 15 år, men at den normale form vel må være henvisning til børne- og ungdomsforsorgen. Det må være sådan, at det kun er de rene undtagelsestilfælde, hvor der idømmes fængselsstraf for de unge under 18 år. Børne- og ungdomsforsorgen kommer ikke uden om, at det må være dens opgave at klare nogle af de problemer, som opstår for de vanskeligste af vores unge. Det vil være uværdigt af os, hvis vi fortsætter med at sende børn og unge i fængsel. Vi må derfor hurtigt finde frem til løsninger, både bygningsmæssige og personalemæssige, der sætter den socialpædagogiske behandling i forgrunden.

Et fængselsophold føles af de unge, som i modenhed ofte ikke er udviklet svarende til deres alder, som et psykisk pres, der kan skade dem for livet. Vi kommer heller ikke uden om, at man som erstatning for den varetægtsfængsling, der finder sted i så stærk en grad af unge under 18 år, må finde frem til andre løsninger. Desværre er det gået sådan, at kriminaliteten er trappet ned efter i årgangene, og vi kan ikke fortsætte med at sende børn og unge i varetægtsfængsel på den måde, som det sker i øjeblikket. Det er vel sådan, at ca. 100 unge mennesker under 18 år i dette øjeblik sidder varetægtsfængslet for en eller anden lovovertrædelse, og denne situation er efter min opfattelse uholdbar. Jeg ved, at man for den specielle gruppe, der er stofmisbrugere, har nogle forslag til løsninger, som man arbejder med at få gennemført i løbet af det næste års tid. Men tilbage er der en gruppe af kriminelle unge, som vi må finde en anden løsning for, og man må nok under børne- og ungdomsforsorgen finde frem til egnede institutioner i nærheden af vore største byer til løsning af denne opgave.

Hvad den anden gruppe angår, de, som hidtil er idømt sikkerhedsforvaring, kan vi for den store gruppe af berigelseskriminelle hurtigt og uden betænkelighed gå ind for ophævelsen af tidsbestemtheden. Det har efter min opfattelse været helt urationelt, samtidig med at det også har virket unen-

[Tastesen.]

neskeligt, at de, man kalder vaneforbrydere, og som begår småkriminalitet og gang på gang bliver sendt i arbejds- og sikkerhedsforvaring, er der på tidsubestemt tid. Det er uværdigt af os at fortsætte ad denne vej. I mange situationer burde man finde frem til en ordning med invalidepension, eller hvad man kan sætte i stedet for. I alle tilfælde er det omkostningsmæssigt og menneskeligt helt urationelt af os, at vi har sendt denne store gruppe ind i vores fængselsinstitutioner på ubestemt tid.

Men der bliver altså tilbage en lille gruppe, hvorom man måske kan føle, at det kan være til fare for befolkningens sikkerhed, hvis de lukkes ud efter en bestemt, aftalt tid. Det er den forhåbentlig kun lille gruppe med visse psykiske afvigelser. Her står vi over for at skulle balancere mellem på den ene side den sikkerhed, som befolkningen har krav på, og på den anden siden den ret, disse mennesker har til at være iblandt os, når de har udstået den straf, de er idømt. Det er en meget vanskelig problematik for os, og forslagsstillerne kommer heller ikke med løsning på, hvordan vi skal klare det problem. Men jeg finder, at med hensyn til spørgsmålet om børnene og de unge og spørgsmålet om det lille mindretal, som de psykiske afvigere repræsenterer, må vi i et udvalgsarbejde, som godt straks kan starte, gå i gang med nogle overvejelser, så vi ved, hvad vi skal gøre, når dette forslag om afskaffelse af tidsubestemtheden kan træde i kraft, forhåbentlig fra årsskiftet.

Thestrup: Det forslag, vi her behandler, bringer mig i en ejendommelig situation. Jeg har, medens jeg var justitsminister, klart og utvetydigt givet udtryk for, at jeg var imod de tidsubestemte straffe, og jeg kan stort set skrive under på den begrundelse, der gives for ophævelse af de ubestemte straffe i bemærkningerne til lovforslaget og i fremsættelsen. Men — og der er et stort men — der er i dette forslag kun tale om tre former for ubestemte straffe: ungdomsfængsel, arbejds- og sikkerhedsforvaring. Af disse er ungdomsfængsel meget anvendt, medens arbejds- og sikkerhedsforvaring kun idømmes mere, og sikkerhedsforvaring kun idømmes i sjældne tilfælde. Derudover har vi en fjerde form for

tidsubestemt straf, havde jeg nær sagt, selv om det er rigtigt, at det i straffeloven ikke bliver betegnet som en straf, nemlig forvaringen. Forvaringen af folk, der er psykisk afvigende, er meget anvendt, og den har været overordentlig stærkt kritiseret. Det er først og fremmest denne form for indespærring samt ungdomsfængslet, som jeg har anset det for rimeligt og hensigtsmæssigt at få ophævet. Naturligvis skulle de to andre former, der ikke anvendes i betydelig grad mere, også ved en sådan lejlighed ophæves.

Nu er det jo ikke helt ligetil at ophæve disse straffe og former for indespærring, det gælder i al fald for de tre, sikkerhedsforvaring, forvaringen af de afvigende og ungdomsfængslet. Man må være nogenlunde sikker på, at man ikke herved kommer til at tilsidesætte vigtige hensyn, og jeg skal nævne to sådanne hensyn.

Vi må først gøre os klart, at kriminaliteten rummer meget farlige handlinger. Den har i realiteten etableret et fællesmarked, der omfatter hele jorden. Vi behøver kun at tænke på de farlige narkotikahandlende og de overordentlig farlige forbrydelser, vi har set fra deres side. Vi har jo også set nogle af dem her i vort land. Vi må have midler og effektive midler til at bekæmpe denne farlige kriminalitet.

Men der er også et andet hensyn, og deri er jeg ganske enig med den foregående taler: selv den værste forbryder må ikke være retsløs. Han må ikke blot ikke være retsløs, han må heller ikke med grund kunne føle sig retsløs, og her er det, at de tidsubestemte straffe og tidsubestemte indespærringer har en mangel, idet de let får den indespærrede til at føle, at han er undergivet vilkårlighed.

Medens jeg ikke ville have spor betænkelighed ved at afskaffe arbejds- og sikkerhedsforvaring — de er så lidet brugte, at de næsten i praksis er afskaffet — så er det virkelig afgørende, når vi taler om ubestemte indespærringer, ungdomsfængsel og psykopatforvaring, og jeg synes nok, at man ikke kan afskaffe disse to, uden at der er foretaget en nærmere undersøgelse. Jeg foranledigede derfor i min ministertid, at der blev iværksat en sådan nærmere undersøgelse, den, som justitsministeren netop har omtalt, og jeg har også forstået, at man er temmelig nær ved at være ved slutningen af

[Thestrup.]

denne undersøgelse. Jeg synes nok, at det må være ganske nødvendigt for os at afvente denne undersøgelse.

Jeg ønsker altså at gå videre end det forslag, der her foreligger, jeg havde nær sagt at gå langt videre end dette forslag, men jeg ønsker først at gøre det, når den nærmere undersøgelse er afsluttet og vi har dens resultat. Men det skulle ikke forhindre os i et udvalg at begynde på sagens behandling, deri er jeg også enig med den foregående ordfører, og jeg kan sige, at mit parti er villig til at gå med til denne behandling og har stor interesse i at drøfte de vigtige spørgsmål, det her drejer sig om.

Nathalie Lind: Også fra venstres side er vi enige i det, der er hovedsigtet i dette forslag, nemlig at komme de tidsbestemte straffe til livs. På den anden side vil jeg medgive de tidligere talere og medgive justitsministeren, at vi har brug for så megen viden som muligt, og derfor må vi afvente resultatet af undersøgelsen i form af straffelovrådets betænkning. Der er jo heller ikke tale om, at dette vil medføre nogen forsinkelse, da jeg forstod på ministeren, at den skulle kunne foreligge så betids, at lovgivningen alligevel kunne træde i kraft fra 1973 som forudsat i dette forslag.

Jeg er helt enig i de synspunkter, der har været fremført med hensyn til, at den tidsbestemte straf er en urimelig psykisk belastning for de indsatte. Oprindeligt mente man vel, at den gav så gode behandlingsmuligheder, at det kunne opveje dette, men som resultaterne nu synes at foreligge, er det ikke længere tilfældet, og i sig selv er det ikke rimeligt og kan ikke være rimeligt, at man på ubestemt tid berøver andre mennesker friheden.

Jeg lyttede med megen interesse også til det, hr. Thestrup sagde. Jeg vil gerne for egen regning fremhæve, at dette, at man går ind for at ændre en tidsbestemt straf til en tidsbestemt straf, jo ikke må betyde, at man tilsidesætter hensynet til retssikkerheden. Vi må ikke glemme, at vel bruges sikkerhedsforvaring ikke mere, men den gruppe personer, over for hvem man skulle anvende den sanktion, det var jo mennesker, som man skønnede betød en fare for

samfundets sikkerhed, og det var gentagne, grove forbrydelser, der var tale om. Jeg ser, at der netop i dag til folketinget er uddelt et lille hæfte, der hedder „Dansk Fængselsforbunds indlæg i den kriminalpolitiske debat“, og jeg synes, det er udtrykt kort og klart her, at sikkerhedsforvaring bør bortfalde, men at retssikkerheden må kunne tilgodeses ved idømmelse af fængsel og placering i særlig sikret institution. Ved overvejelsen af, hvordan det nærmere skal udføres, får vi nok brug for de vurderinger, vi kan få også fra straffelovrådet og fra øvrige sagkyndige.

Spørgsmålet om ungdomsfængsel og forholdet til børne- og ungdomsforsorgen er det naturligt at vi drøfter i udvalget. Vi ved jo, hvordan der oprindeligt og vel i ret lang tid har været ret stærk modstand fra børne- og ungdomsforsorgens side mod at skulle påtage sig en fængselslignende opgave, men jeg tror, at der efterhånden er forståelse for, at i særlige tilfælde bør man også gå ind i dette arbejde.

Hovedsigtet i forslaget er vi som sagt fra venstres side enige i. Vi vil gerne medvirke i et udvalgsarbejde, men jeg tror, at selve lovgivningsarbejdet må afvente betænkningen fra straffelovrådet.

Inger Lise Petersen: Jeg vil til en begyndelse takke forslagsstillerne for dette initiativ, som SF generelt kan tilslutte sig, da det indebærer fremskridt, men jeg må dog beklage, at forslaget ikke også omfatter straffelovens § 70 om tidsubestemt forvaring. Men jeg kan love SFs velvillige indstilling i udvalget.

SF har den opfattelse, at det er samfundet i dets nuværende form, som producerer kriminelle. Kriminaliteten har jo ikke været dalende til trods for alle hidtil forsøgte foranstaltninger. I SF har vi ikke stor respekt for begrebet straf, derimod mener vi, at samfundet må indrettes, så det forebygger, at kriminaliteten opstår. Jeg vil takke justitsministeren for den positive indstilling til forslaget, men jeg synes ikke, det er rimeligt, at vi bliver ved med at vente på, hvad straffelovrådet finder frem til i sine overvejelser. Hvorfor er de foreløbige resultater af denne videnskabelige undersøgelse ikke allerede blevet offentliggjort? Det er mit indtryk, at de fleste politikere og et meget stort antal

[Inger Lise Petersen.]

fagfolk ikke synes om denne form for sanktion. Derfor vil jeg håbe, at vi snart må se et positivt resultat af denne indstilling.

Ordføreren for forslagsstillerne (Valbak):

Jeg skal prøve at samle mine bemærkninger og mine svar til ordførerne i nogle betragtninger af mere principiel karakter først. Vi har jo i de almindelige bemærkninger og i den skriftlige fremsættelse gjort rede for forslagsstillerens beveggrunde til at ønske en ophævelse. Der er derfor ikke anledning til, at jeg ved denne lejlighed yderligere skal give nogen begrundelse. Jeg vil kun lige understrege et par ting.

Ude i ungdomsfængslerne har ikke bare de indsatte, men ikke mindst de, der står med ansvaret for arbejdet, længe efterlyst en reform på dette område. Og hvad angår arbejds- og sikkerhedsforvaring er sagen jo den, at der i dag er meget ringe anvendelse af — og dermed ingen brug for — disse sanktionsformer. De har nu overlevet sig selv, det viser også statistikkerne. De gode intentioner, som lå bag de delvis tidsbestemte sanktioner i sin tid, er jo slået fejl.

Jeg kan fastslå, at der er principiel enighed imellem partierne om, at vi derfor skal have ophævet de delvis tidsbestemte straffe. Så er spørgsmålet: men hvornår? Hvorfor mener vi: nu? Vi mener i modsætning til ordførerne for de forskellige partier minus SF's ordfører, at tiden i høj grad er moden. Hvorfor? Fordi de problemer, forslaget drejer sig om, er klart belyst. Jeg sagde før, statistikken taler sit tydelige sprog om manglende nyttevirkning. Praktikere og andre sagkyndige anbefaler ophævelse og har gjort det meget længe. Det var det første.

Det andet er: de politiske partier anbefaler uden forbehold, det fremgår af de skriftlige oplæg, som partierne har sendt ud for år og dag tilbage, herunder også det socialdemokratiske oplæg, som, så vidt jeg erindrer, også den nuværende justitsminister var medunderskriver på, det ligger endda et par år tilbage. Jeg tager mit udgangspunkt for denne påstand også i, at vi i foråret 1971 havde en radiodiskussion, hvori de politiske partier her i folketinget var repræsenteret, også den nuværende justitsminister. Alle partirepræsentanterne var dengang enige,

også den daværende justitsminister, i det principielle. Det er rigtigt, at den daværende justitsminister dengang sagde, at inden forslaget blev fremsat ville han se resultatet af kriminalistisk instituts undersøgelse om de erklærede strafuegnedes ophold i forvaring på helt ubestemt tid. Dengang lå det lige om hjørnet, at vi fik disse resultater, og den daværende minister, sådan erindrer jeg det, håbede at kunne komme med et forslag om de delvis tidsbestemte straffe og de ubestemte sanktionsformer i den folketings-samling, vi er i.

Må jeg erindre den nuværende justitsminister om, at han og jeg dengang var fuldstændig enige. Vi sagde begge to til den daværende justitsminister: problemet om de delvis tidsbestemte straffe burde løses og løses nu. Det var dengang for et år siden. Og det uafhængigt af problemerne omkring dem, der sidder i forvaring som strafuegnede på ubestemt tid. Min betragtning dengang var — jeg mente den deltes, og jeg tror den deles stadig væk af den nuværende minister —: hverken principielle eller praktiske forhold gør samtidig løsning af de principielt forskellige problemkredse ønskelig.

En begrundelse til: jeg nærede, og jeg nærer stadig væk, en alvorlig bekymring for en forsinkelse af løsningen af de problemer, vi i vort forslag er kommet ind på, ved en samtidig løsning eller ved et forsøg på en samtidig løsning. Mange års diskussioner har fundet sted om tidsbestemthed kontra tidsubestemthed i relation til forvaring af de strafuegnede. Det viser, at standpunkterne står skarpt over for hinanden på dette område. Lad os så sige, at straffelovrådet i sin betænkning går imellem de modstående synspunkter, men jeg kan forsikre de ærede ordførere og justitsministeren for, at vi ikke kan regne med, at man i folketinget ikke vil fortsætte en sådan diskussion; det vil finde sted. Jeg kan sige til venstres ordfører, at i en radiodiskussion for ganske nylig sagde venstres repræsentant i denne diskussion netop dette, at man måtte se nærmere på de forhold, der angår de forvarede strafuegnede. Jeg deler ikke den optimisme, der er givet udtryk for her i dag, og jeg føler mig aldeles overbevist om, at løsningen af de problemer, der angår de delvis tidsbestemte straffe, vil blive forsinket af denne sammenkædning. Det er da også en af vore

[Valbak.]

vigtigste bevæggrunde for at komme med dette forslag nu.

Videre vil jeg erindre om en radiodiskussion, vi havde for ganske nylig, nemlig den 10. januar. Der deltog også repræsentanter for alle folketingets partier. Alle var enige om, at problemet burde løses. Den nuværende justitsminister fik stillet spørgsmålet: kommer forslaget snart? Ministeren afstod fra at svare: straffelovrådet under justitsministeriet arbejder på en betænkning om de delvis tidsubestemte straffe og de helt tidsubestemte forvaringsophold for strafuegnede; forslaget om de delvis tidsubestemte straffe kommer derfor først næste år. Det sagde ministeren ikke. Han sagde noget andet, og det var jeg godt tilfreds med. Han sagde: jeg er enig i disse betragtninger om, at de delvis tidsubestemte straffe må afskaffes, men vi er ikke i stand til at komme med forslaget lige nu; jeg kommer med det inden sommerferien, men så sent, at det ikke kan behandles, kun præsenteres. Deri ser jeg en tilslutning fra ministeren dengang til, at der ikke burde ske nogen sammenkædning.

Hvad gav ministeren som begrundelse for ikke at komme med det nu? Justitsministeriet har hænderne fulde af EF-love. Jeg kan godt forstå, at man også i justitsministeriet må prioritere sin arbejdsindsats, men vi er interesseret i at få denne sag løst, fordi alle er enige om det og har erklæret sig derfor. Derfor sagde jeg selv ved denne lejlighed: „så må vi selv komme med et forslag; dermed hjælper vi justitsministeren over de tidsmæssige vanskeligheder, som foreligger, sådan at forslaget kan behandles og vedtages i år.“ Jeg er ked af den anstand, ministeren har taget til, at problemerne skal løses nu. Jeg deler, som jeg sagde i indledningen, ikke hr. Tastesens og andres optimisme med hensyn til, at denne ordning for de forvarede kan blive afskaffet fra samme tidspunkt som foreslået i vort forslag — af de grunde, jeg allerede har været inde på.

Ministeren stillede mig et par konkrete spørgsmål eller gjorde opmærksom på noget, han savnede. Det vil jeg slutte med at svare på. Ministeren savnede oplysning om de alternativer, som måtte træde i stedet for de delvis tidsubestemte straffe. Mit svar er: domstolene vil have alle de i dag foreliggende muligheder, naturligvis minus de delvis tidsubestemte straffe, og her vil jeg da gøre opmærksom på, at der er ikke nogen forskel på de behandlingsmuligheder, man i dag har i ungdomsfængslerne f. eks. og i de øvrige anstalter. Samme forhold gør sig gældende for de to andre grupper.

Ministeren var ikke helt sikker på, at vi havde ramt det rigtige, hvad angår overgangsbestemmelserne om omsætningsstraf for dem, der allerede er indsat i disse anstalter. Ministeren er velkommen til, naturligvis, at komme med et modforslag. Vi mener, at vort forslag er afbalanceret, men vi har ikke noget ønske om at fastholde det, hvis ministeren kan komme med et alternativt forslag på dette punkt.

Må jeg slutte med at sige, at vi naturligvis er glade for, at der er enighed om, at de delvis tidsubestemte straffe skal afskaffes, men at vi ikke er glade for, at man ønsker problemerne udskudt. Vi frygter, at det sker på ubestemt tid, men det kan vi jo tale om i et udvalg.

Justitsministeren (K. Axel Nielsen): Fru Inger Lise Petersen spurgte, hvorfor undersøgelsen, som er foretaget af kriminalistisk institut, ikke er offentliggjort. Det var jo en undersøgelse, som er tilstillet straffelovrådet, og straffelovrådet lader den formentlig indgå i sin betænkning eller bruger den som bilag til sin betænkning. Denne betænkning er, som jeg allerede sagde i mit første indlæg, ikke færdig, idet straffelovrådet har bedt om en supplerende undersøgelse. Derfor er det vel for tidligt at bebrejde nogen, at den ikke er offentliggjort, for det må da være rimeligt at vente, til straffelovrådet har modtaget hele det materiale, det har

[Justitsministeren.]

brug for, sådan at straffelovrådets betænkning kan komme på det bedst mulige grundlag.

Til hr. Valbak vil jeg sige, at der må vist foreligge en misforståelse. Har hr. Valbak hørt rigtig efter, hvad jeg sagde? Jeg gav faktisk tilslutning. Jeg kan da godt gå et skridt videre og sige tak for forslaget, hvis hr. Valbak er ude efter det. Jeg synes, det er udmærket, at det kommer til debat nu, for den udvalgsbehandling, som nu kan finde sted, i det omfang folketinget kan afse tid til det, må vi jo kunne spare til efteråret, når det forslag, som justitsministeriet vil komme med, skal til behandling.

Jeg er enig i forslagets hovedlinjer, jeg rønder ikke fra et eneste ord af det, jeg har sagt, hverken i socialdemokratiets retsreformudvalgs debatoplæg eller i de radioudsendelser, der har været. Men jeg står her og undrer mig over, at der er nogle, der meget gerne vil være med til og støtter enhver henvendelse til den højeste sagkundskab, man nu engang på de forskellige områder råder over, og gerne bevilger penge til det, som det også er sket her, formentlig — det har jeg nu ikke undersøgt, men jeg tror det — med alle partiers stemmer, også de radikales, men ikke er tålmodige nok til at vente på de råd, man så får, og som man betaler for. Det har jeg aldrig kunnet forstå visdommen i. I hvert fald er det da helt urimeligt ikke at vente på denne visdom, når vi kan få den, uden at der sker nogen forsinkelse — jeg har allerede påvist, at det kan ske. Men jeg er da glad for det bidrag, der med dette forslag ydes til, at vi kan nå så meget, som muligt før efteråret, så der er en reel chance for, at lovforslaget kan træde i kraft den 1. januar 1973, hvad også hr. Valbaks forslag går ud på.

Må jeg lige komme med en bemærkning angående det manglende alternativ, når man ændrer bestemmelserne om f. eks. ungdomsfængsel. Hr. Valbak sagde i sit svar, at domstolene har jo alle de øvrige sanktioner, der står i loven. Men glemmer hr. Valbak ikke, at det nok kunne kræve overvejelse, om man ikke også skulle tænke på, om der kunne være anledning til en eller anden form for forsorg. Den tanke — det var fru Nathalie Lind efter min mening med rette inde på — breder sig jo, vinder større og

større tilslutning, at især for unge lovovertrædere er der i højere grad tale om sociale problemer, forsorgsmæssige problemer end om kriminelle problemer.

Tastesen: Først en bemærkning til hr. Thestrup. Vi kan helt klart gå ind for den opfattelse, at vi må have en grundig drøftelse af § 70-foranstaltningerne. Der kan jo nemt ske det, når dette lovforslag går igennem, at domsmyndighederne i højere grad vil gå over til at bruge § 70-foranstaltninger, og hvis det skulle ske, så er det jo nødvendigt, at vi kigger meget grundigt på, hvilken sikkerhed de mennesker har, som idømmes § 70-foranstaltninger. Hvilken sikkerhed har de for, at der bliver taget virkelig hensyn til dem? Det er noget, der helt givet må med i de drøftelser, vi skal i gang med.

Jeg har til fru Nathalie Lind den bemærkning, at jeg ønsker ikke, at vi skal have fængselslignende forhold under børne- og ungdomsforsorgen, men jeg ønsker, at vi skal have forstærkede socialpædagogiske støtteforanstaltninger, og det bliver vel nok desværre nødvendigt, at man i nogle tilfælde skal have lukkede institutioner under børne- og ungdomsforsorgen, men de skal helst ikke have karakter af fængsler. Det må helt givet være det socialpædagogiske, det behandlingsmæssige, som man lægger vægt på her, og børne- og ungdomsforsorgen skulle vel, når alt kommer til alt, være bedre egnet til at klare disse forhold end et fængselspersonale, der ikke har den nødvendige uddannelse. Rent bortset fra at den psykiske situation, børn og unge udsættes for i fængslet, må være af en anden karakter end det, man kan komme ud for hos børne- og ungdomsforsorgen.

Til hr. Valbak vil jeg sige til sidst: Vi mener skam i socialdemokratiet, at tiden er moden til at gennemføre dette lovforslag. Vi mener ikke, at vi skal vente et øjeblik på at gå i gang med at drøfte disse ting. Jeg har rejst nogle problemer, andre ordførere har rejst nogle problemer, det kan vi straks gå i gang med at drøfte i et udvalgsarbejde. Vi er indstillet på, at lovforslaget skal træde i kraft fra den 1. januar 1973, og det skulle vel også være muligt. Hvis det nu var et selvstændigt forslag, så blev det henvist til et udvalg med en radikal formand, men det bliver vel henvist til retsudvalget, går jeg

[Tastesen.]

ud fra. Jeg kan sige, at vi, de socialdemokratiske medlemmer af retsudvalget, er da parat til at mødes til sommer, når straffelovrådets betænkning foreligger. Folketinget har jo arbejdsperiode hele året rundt, og vi skal da meget gerne tage en dag ud af vores kalender og mødes her for at gennemdrøfte den betænkning, der kommer fra straffelovrådet, sådan at en hel del af det forarbejde, som skal til, for at lovforslaget kan træde i kraft fra den 1. januar 1973, kan blive gjort. Vi tilsiger altså vores fuldhjertede tilslutning til, at vi får klaret flest mulige problemer, så lovforslaget hurtigt kan træde i kraft.

Thestrup: I anledning af det, hr. Tastesen sagde, vil jeg gerne så klart, som jeg kan, sige, at jeg ville netop også finde det rigtigt, at vi fik begrænsning også på forvaringen efter § 70. Det er ubestemtheden her, som jeg har været meget betænkelig ved, og jeg synes, vi måtte kunne finde nogle former, således at heller ikke disse mennesker behøvede at føle sig retsløse.

Om alt det øvrige tror jeg, jeg kan sige, som man plejede at skrive i de gamle forhandlingsprotokoller, når en forbryder ikke ville tilstå, skønt han gentagne gange blev opfordret dertil: han fremstod og fastholdt sit tidligere.

Nathalie Lind: Jeg vil gerne sige til hr. Tastesen, for at der ikke skal være nogen misforståelser med hensyn til hvad vi mener, at jeg er glad for, at hr. Tastesen er enig i, at der kan blive brug for lukkede afdelinger inden for børne- og ungdomsforsorgen. Så kan vi diskutere, om det er fængsler eller ej. Der må ikke brede sig den misforståelse, at det skulle være min opfattelse, at man kunne nøjes med socialpædagogiske foranstaltninger over for alvorlig kriminalitet udøvet af børn og unge i den forstand, at der ikke også var tale om anbringelse i en lukket afdeling. Vi kan have så alvorlige tilfælde, at vi er nødt til at acceptere dette. Det, der har været svært for børne- og ungdomsforsorgen, har jo været, at den repræsenterer et tilbud og ikke føler den tanke om tvang som et naturligt led, men jeg mener ikke, man kan afvise det. På et andet punkt tror jeg vi er enige, nemlig om, at man inden

for denne lukkede ramme kan give en bedre behandling ved et socialpædagogisk personale, end man kan ved et fængselspersonale.

I øvrigt vil jeg sige til hr. Valbak, at min tilslutning til, at vi afventer den betænkning fra straffelovrådet, jo netop var betinget af det, justitsministeren sagde, at det ikke ville medføre nogen forsinkelse med hensyn til tidspunktet for, hvornår denne reform, som jeg er helt enig i, kan træde i kraft.

Ordføreren for forslagsstillerne (Valbak): Justitsministeren undrede sig over, at man, uden at en sag var tilstrækkeligt belyst, uden at ville afvente en betænkning, kom med et lovforslag og gerne ville have det gennemført nu.

Må jeg gøre opmærksom på, at vi har fremsat et forslag, som er tilstrækkeligt belyst. Herom kan jeg bare henvise til, hvad jeg har sagt i min fremsættelsestale og i bemærkningerne til lovforslaget. Denne sag er tilstrækkeligt belyst. Vi har afstået fra at komme med et forslag vedrørende forvaring af de strafuegnede. Vi har afstået fra at komme med et forslag om ophævelse af de tidsbestemte forvaringer af strafuegnede, fordi denne problematik ikke er klart belyst. Vi har undladt at gøre det, netop fordi vi var klar over, at der i kriminalistisk institut foretoges og måske stadig foretages undersøgelser omkring dette spørgsmål. Jeg må derfor sige, at når ministeren undrede sig, så undrer jeg mig endnu mere over svaret.

Må jeg igen, hvad jeg sådan set er ked af, erindre om vores radiodiskussion for ganske nylig. Ministeren sagde, da han blev spurgt, ikke et ord om straffelovrådet, ikke et ord om, at straffelovrådet sidder og afventer og ønsker denne sag løst i en sammenhæng. Det kunne ministeren have gjort. Det kunne naturligvis have givet anledning til overvejelser, men ministeren gjorde det ikke. Ministeren sagde: vi kommer med et forslag her i foråret — og det vil sige, inden straffelovrådet afgiver betænkning, i parentes sagt, men det var, hvad ministeren ikke sagde. Ministeren sagde: vi kommer med et forslag her i foråret, men vi kan ikke gøre det så betids, at det kommer til andet end præsentation, for vi har vores EF-problemer at slås med. Ministeren vil nok kunne forstå, hvorfor jeg undrer mig.

[Valbak.]

Jeg er naturligvis glad for den almindelige velvilje, der er for at få løst dette problem, det vil jeg sige konkluderende, men jeg ville have været gladere, om der havde været noget at have den i. Jeg nærer den alvorligste bekymring for, at dette spørgsmål ikke bliver løst til nytår 1973, ikke bliver løst til nytår 1974; fordi det kommer til at drukne i en fortsat diskussion om *de* tidsbestemte foranstaltninger, som endnu ikke er belyst.

Vi er naturligvis parat til at drøfte disse ting i et udvalg, og så må vi se, hvor langt vi kan komme, men jeg må sige klart, at det har ikke været sigtet med dette forslag, at vi skulle kunne tyvstarte blot på en debat eller en drøftelse af disse ting, som kan forkorte drøftelsen til efteråret om disse forhold og om de tidsbestemte forvaringer. Det har været vores klare mål, at denne sag skulle løses og løses nu.

Justitsministeren (K. Axel Nielsen): Hr. Valbak vendte tilbage til den radiodiskussion, vi havde, og det er rigtigt, at jeg på det tidspunkt var informeret om, at vi måtte regne med at kunne fremsætte et lovforslag i løbet af indeværende folketings-samling, idet vi dengang havde grund til at tro, at undersøgelserne, både de videnskabelige og de overvejelser, straffelovrådet foretager, ville være tilendebragt så tidligt, at vi kunne komme med et lovforslag. Men når det var hr. Valbaks tro, at der ville komme et sådant lovforslag, så står det da endnu mindre klart for mig, hvorfor han har forceret sit eget lovforslag frem nu. Så synes jeg, det røber en tendens, som ikke er videre sympatisk. Jeg kunne jo ikke sige andet, end hvad jeg var informeret om dengang. Mine beregninger slog fejl, hvad jeg beklager.

Men er det da ikke det afgørende — det siger jeg i anledning af hr. Valbaks ønske om, at udvalgsbehandlingen sandelig skal føre til resultater, og det skal være nu — hvornår loven træder i kraft? Det må da for alle, som det angår, være det helt afgørende.

Så siger hr. Valbak, at dette spørgsmål er tilstrækkeligt belyst, vi kan udmærket godt afgøre sagen på baggrund af den viden, vi allerede har, uden at afvente denne undersøgelse, som finansudvalget har bevilget penge til, og straffelovrådets betænkning.

Jeg vil gerne spørge hr. Valbak: hvad tror han finansudvalget ville sige til, at vi gennemførte et lovforslag uden at afvente resultatet af en undersøgelse, foretaget for de penge, den bevilling, som finansudvalget har givet os? Jeg ville da nødigt møde til samråd — det kan være ubehageligt nok endda — om spørgsmålet uden at have afventet udnyttelsen af den bevilling, jeg har fået.

(Kort bemærkning).

Ordføreren for forslagsstillerne (Valbak): Jeg vil gerne gentage: vi har ikke fremsat forslag vedrørende det, der er ubelyst. De penge, der er bevilget til undersøgelse af forvaringen, er bevilget, og vi er os fuldt bevidst, at der ikke skal komme et forslag om disse forvarede, førend der foreligger en belysning af de forhold.

Jeg har også sagt, at jeg tror ikke på, at der er store chancer for, at denne sag kan bringes i havn på det tidspunkt, som vi forestiller os, nemlig fra 1. januar 1973, når vi skal vente og bringe tingene i sammenhæng med forvaringen.

Må jeg så sige dette til ministeren, der ville vende tilbage til radiodiskussionen og antyde, at der lå mindre sympatiske intentioner bag forslaget: jeg må gentage, hvad jeg har sagt før, at ministeren nævnedes ikke med ét ord straffelovrådet og en forestående betænkning. Han sagde, at der ville komme et forslag så sent, at det kun kunne blive til præsentation — og det vil sige efter 15. marts i år — at det ikke kunne vedtages. Jeg sagde ved den lejlighed til ministeren, at hvis det er tilfældet, vil vi sørge for, at der kommer et forslag på bordet så betids, at det kan vedtages.

Justitsministeren (K. Axel Nielsen): Jeg har stillet hr. Valbak et konkret spørgsmål; jeg savner svar på det.

(Kort bemærkning).

Ordføreren for forslagsstillerne (Valbak): Jeg beklager, hvis der i de konkrete spørgsmål, der er stillet, savnes svar på noget punkt. Jeg har glemt det, og jeg beder ministeren gentage spørgsmålet.

Justitsministeren (K. Axel Nielsen): Mit spørgsmål gik på, om hr. Valbak mener,

[Justitsministeren.]

at man over for finansudvalget kan forsvare at gennemføre en lovgivning uden at afvente resultatet af den bevilling, hvis brug er forudsætningen for netop dette lovgivningsarbejde.

(Kort bemærkning).

Ordføreren for forslagsstillerne (Valbak):

Jeg kan kun gentage, at der er givet en bevilling til undersøgelse af forvaringsinstituttet; dette forslag angår ikke forvaringsinstituttet.

Justitsministeren (K. Axel Nielsen): Jeg bliver nødt til at gentage, hvad jeg sagde i mit første indlæg; jeg havde håbet, at hr. Valbak havde fulgt så meget med, at han forstod det.

Jeg sagde, at finansudvalget i februar 1970 gav sin tilslutning til, at der anvendes et beløb på 165.000 kr. til gennemførelse af en kriminologisk undersøgelse vedrørende effektiviteten af tidsbestemte sanktioner sammenlignet med tidsbestemte og relativt tidsbestemte sanktioner.

Jeg oplyste videre, at undersøgelsen foretages af kriminalistisk institut ved Københavns universitet. Institutet har i efteråret 1971 afleveret en foreløbig rapport til straffelovrådet, der efter en gennemgang af denne har anmodet om, at der må blive foretaget nogle supplerende analyser og beregninger af det allerede indsamlede materiale. Disse undersøgelser foretages i øjeblikket af kriminalistisk institut, og det er det, straffelovrådet venter på. Når vi har materialet, vil straffelovrådet komme med sin betænkning om hele spørgsmålet — og straffelovrådet koster som bekendt også penge.

(Kort bemærkning).

Ordføreren for forslagsstillerne (Valbak):

Jeg lyttede igen nøje til, hvad justitsministeren læste op, og kan konstatere, at der skal foretages og er ved at blive foretaget en undersøgelse af de tidsbestemte forvaringer af strafuegnede sammenlignet med forskellige andre.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Grete Hækkerup): Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til et udvalg på 17 medlemmer. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående forslag til lov om film og biografier.

Valgt blev: *Lene Bro, Albertsen, Normann Andersen, Falk Hansen, Marichen Nielsen, Bent Sørensen, Birte Weiss, Poul Dam, Per Dich, Lembourn, Flemming Jensen, Clara Munch, Merete Bjørn Hanssen, Kaj V. Andersen, Mette Madsen, Else-Merete Ross og K. Helveg Petersen.*

Første næstformand (Grete Hækkerup): Der er ikke mere på dagsordenen.

I skrivelse af dags dato meddeler justitsministeren, at han ønsker skriftligt af fremsætte:

Forslag til lov om nedsættelse af et udvalg vedrørende forsvarets og politiets efterretnings-tjenester,

forslag til lov om ændring af retsplejeloven og myndighedsloven. (Ændringer i rets- og politikredsinddelingen m. v.) og

forslag til lov om ændring af retsplejeloven. (Prøvelse af beslutning om adoption uden samtykke).

Retsudvalget har afgivet betænkning over forslag til lov om ændring af retsplejeloven. (Forkyndelser m. v.).

Eksemplarer vil blive omdelt.

Det er meddelt mig, at *Lene Bro* ønsker at udtræde af indfødsretsudvalget. Til nyt medlem har vedkommende gruppe udpeget *Tove Lindbo Larsen*, som herefter er valgt.

Efter at *Faurbye* er udtrådt af folketinget, har vedkommende gruppe i hans sted udpeget *Svend Jakobsen* til nyt medlem af boligudvalget. Den pågældende er herefter valgt.

I skrivelse af 8. d. m. anmoder statsministeren under henvisning til § 5 i lov nr. 60 af 12. marts 1955 om *Færøernes Realkreditin-*

[Første næstformand.]

stitut om, at der af folketinget må blive udpeget 2 medlemmer til realkreditinstituttets rådgivende repræsentantskab for de kommende 4 år.

Skriftlig fremsættelse af lovforslag.

Justitsministeren (K. Axel Nielsen): Jeg har herved den ære for det høje ting at fremsætte forslag til lov om nedsettelse af et udvalg vedrørende forsvarets og politiets efterretnings tjenester.

Som det flere gange er kommet til udtryk i det høje ting, bl. a. i beretningen af 2. juni 1970 fra udvalget om eventuel rigsretssag i forbindelse med efterretningstjenesternes virksomhed, består der mellem folketingets nuværende partier enighed om, at en efterretnings- og varslingstjeneste er nødvendig af sikkerhedsmæssige grunde, og at der må gives efterretningsvæsenet de fornødne arbejds muligheder.

Dette indebærer efter sagens natur, at en meget væsentlig del af den virksomhed, der udføres af forsvarets og politiets efterretnings tjenester, må foregå, uden at offentligheden kan få kendskab dertil. Med det foreliggende lovforslag ønsker regeringen at tilvejebringe et organ, som på offentlighedens vegne får adgang til at følge dette arbejde.

Jeg finder anledning til at understrege, at det ikke med forslaget er regeringens hensigt at unddrage sig det retlige og politiske ansvar for efterretnings tjenesternes virksomhed. Det er fortsat kun vedkommende minister, som vil kunne give efterretnings tjenesternes instruktioner om arbejdets udførelse, og han vil fortsat have det fulde ansvar for virksomheden. Heraf følger også, at ministeren har ansvaret for, hvilke oplysninger der meddeles det foreslåede udvalg.

Med disse bemærkninger skal jeg indstille lovforslaget til det høje tings velvillige behandling.

Jeg har endvidere den ære for det høje ting at fremsætte forslag til lov om ændring af retsplejeloven og myndighedsloven. (Ændringer i rets- og politikredsinddelingen m. v.).

Forslaget tilsigter i første række en revision af den bestående rets- og politikredsinddeling. Efter forslaget vil antallet af

retskredse blive nedskåret fra 105 til 77 og antallet af politikredse fra 72 til 48.

Jeg skal indledningsvis gøre nogle almindelige bemærkninger, der gælder både ændringerne i rets- og politikredsinddelingen, og derefter nærmere omtale hver af de 2 ændringer.

Revisionen af rets- og politikredsinddelingen er blevet aktuel efter gennemførelsen af kommunalreformen, hvorved antallet af kommuner blev nedskåret fra knap 1.400 til 277. Kommunesammenlægningerne er i vidt omfang gennemført hen over de eksisterende rets- og politikredsgrænser.

Ved forslagens udarbejdelse er den kommunale inddeling lagt til grund, således at ingen kommune deles mellem flere retskredse eller flere politikredse. Dette har særlig betydning for samarbejdet mellem kommunerne og politiets stedlige ledelse. Det er endvidere tilstræbt, at grænserne for retskredsene og politikredsene i videst muligt omfang tilpasses hinanden, således at én politikreds omfatter én eller flere retskredse. Herudover er der taget hensyn til forskellige prognoser vedrørende befolkningsudviklingen og befolkningens tilknytning til bestemte områder.

Med hensyn til rets- og politikredsinddelingen i København, Frederiksberg og Københavns amt indeholder lovforslaget alene forslag om sammenlægning af Københavns og Tårnby rets- og politikredse. Jeg har fundet det rettest at udskyde en almindelig revision i dette område, indtil den kommende kommunale struktur er fastlagt.

I forbindelse med revisionen af retskredsinddelingen forøges antallet af dommere ved underretterne fra 159 til 171. Baggrunden herfor er den betydelige stigning i antallet af retssager, der har fundet sted i de senere år. Uanset denne betydelige stigning i sagsmængden har antallet af jurister, der har været beskæftiget ved domstolene i samme periode, på det nærmeste været konstant. Det har i de senere år været nødvendigt i stigende omfang at lade retsassessorer og dommerfuldmægtige beklæde retten i henhold til faste konstitutioner. Denne udvikling må — på baggrund af grundlovens og retsplejelovens forudsætning om, at dommerne selv behandler og pådømmer den væsentligste del af de egentlige retssager — anses for betænkelig. Ved forslagens udar-